Predavanje 4.

OBJEKTNO-ORIJENTISANO PROGRAMIRANJE

2024/25.

Agenda
za danas

Kompatibilnost tipova

Poziv prepisanih metoda i polimorfizam

Poziv prekrivenih metoda

Statičko i dinamičko vezivanje

Kompatibilnost tipova

AGENDA

Kompatibilnost tipova

Poziv prepisanih metoda i polimorfizam

Poziv prekrivenih metoda

Statičko i dinamičko vezivanje

Kompatibilnost tipova

- Java je strogo tipiziran jezik

  kompatibilnost tipova se proverava tokom prevodjenja

- Pri operaciji dodele, inicijalizaciji, prenosu parametara i vraćanju rezultata metoda tip izraza mora biti kompatibilan tipu promenljive kojoj se izraz dodeljuje.
- Tip reference koja je rezultat izraza mora biti
  - Tip promenljive kojoj se dodeljuje
  - Njegov podtip
  - ili `null`

Konverzija

- Nadtipovi su manje posebni, smatraju se širim i nalaze se više u hijerahiji tipova
- Konverzija proširivanja (naviše, nagore)
  - Podtip se konvertuje u nadtip
  - Automatski
- Konverzija sužavanja (naniže, nadole)
  - Nadtip se konvertuje u podtip
  - Eksplicitno (cast)

```
class Student extends Gradjanin { … }
…
Sudent s = new Sudent();
Gradjanin g = new Gradjanin();
Gradjanin g2 = s;       // naviše
Sudent s1 = (Sudent) g;  // naniže, obavezan cast
```

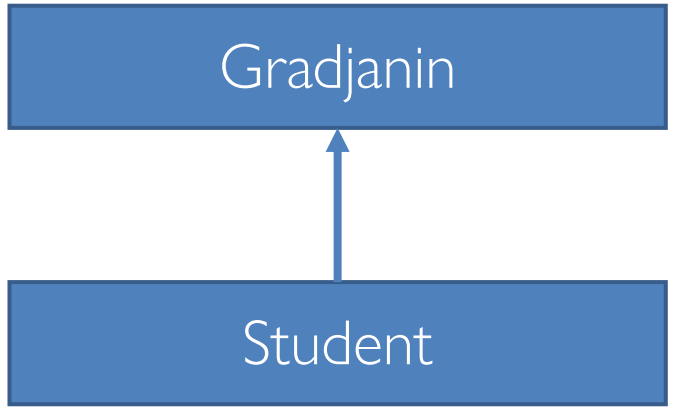

Konverzija sužavanja - CAST

- Cast objekata je moguć u slučaju da radimo cast izmedju klasa koje pripadaju istom lancu nasledjivanja (dakle, jedan tip mora da bude podtip drugog u bilo kom redosledu).
- Java zadržava sve informacije o originalnoj klasi kojoj objekat pripada !!!

```
Spaniel aPet = new Spaniel("Fang"); // Kreiraj objekat tipa Spaniel
Animal theAnimal = (Animal)aPet;
Animal theAnimal = aPet;
   // cast nagore - upward cast
Dog aDog = (Dog)theAnimal;
  // cast nadole
  // downward cast
```

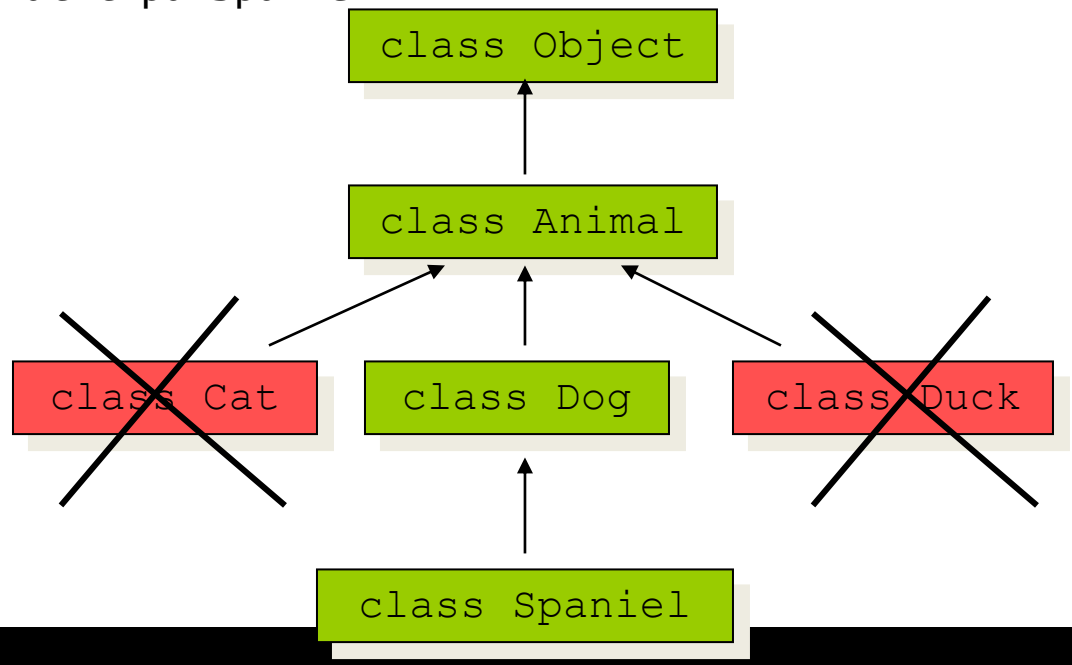

Konverzija sužavanja - CAST

```
Spaniel aPet = new Spaniel("Fang");
Animal theAnimal = aPet;
Dog aDog = (Dog)theAnimal;
```

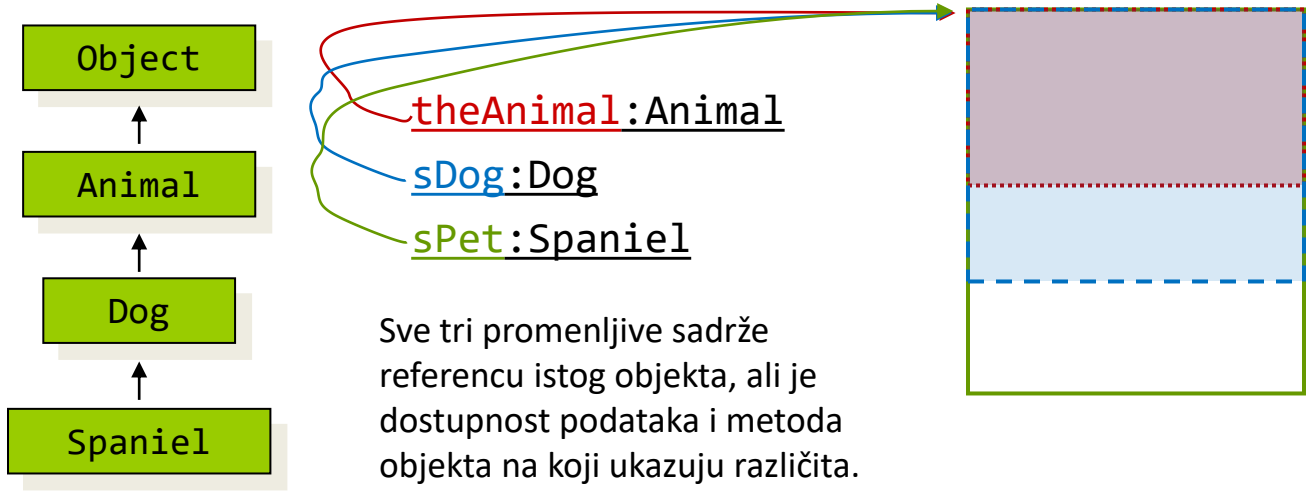

- **aDog** se može koristiti SAMO za poziv *overrided* metoda iz klase **Spaniel**. Dakle, ako **Spaniel** ima i dodatne metode, oni neće biti dostupni sa **aDog** refence.
- ako je potrebno pozvati metod specifičan za Spaniel klasu koristeći referencu **aDog,** NEOPHODAN je cast **aDog** na **Spaniel**.

```
((Spaniel)aDog).specmetod();
```

Poziv prepisanih metoda i polimorfizam

AGENDA

Kompatibilnost tipova

Poziv prepisanih metoda i polimorfizam

Poziv prekrivenih metoda

Statičko i dinamičko vezivanje

poziv prepisanih metoda

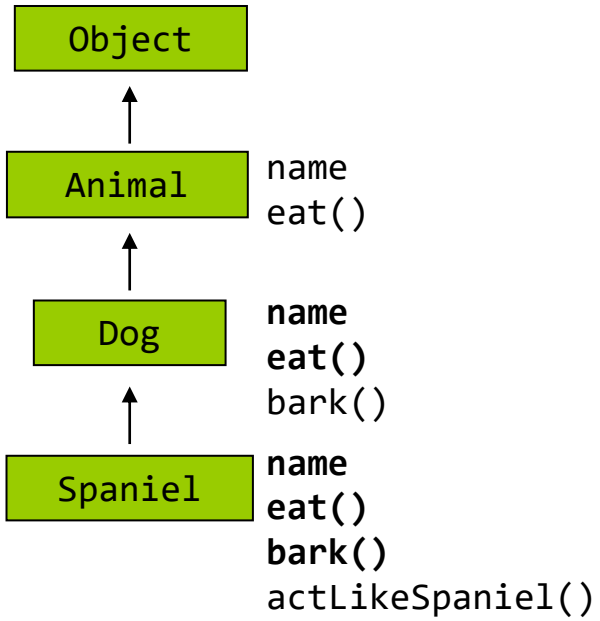


```
Spaniel aPet = new Spaniel("Fang");
Animal theAnimal = aPet;
Dog aDog = (Dog)theAnimal;

// Koji metod će biti pozvan u sledećoj liniji koda?
   Metod definisan u Animal ili Spaniel.
theAnimal.eat();

// Koji metod će biti pozvan u sledećoj liniji koda?
   Metod definisan u Animal, Dog ili Spaniel.
aDog.eat();
```

POZIV PREPISANIH METODA

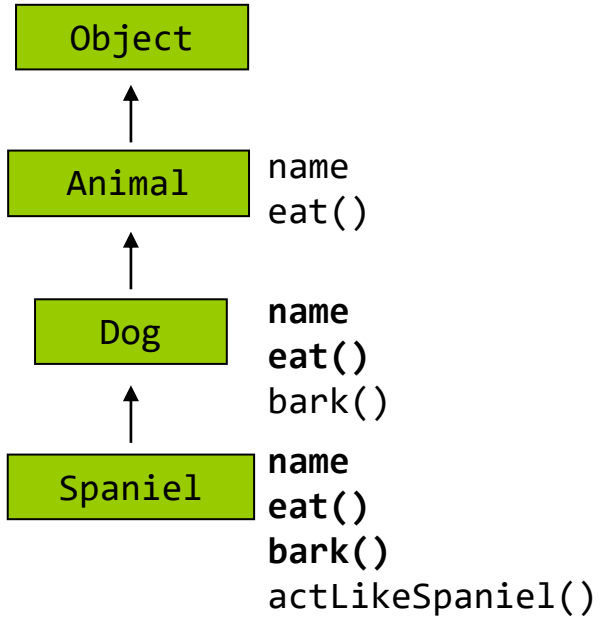


```
Spaniel aPet = new Spaniel("Fang");
Animal theAnimal = aPet;
Dog aDog = (Dog)theAnimal;

// Koji metod će biti pozvan u sledećoj liniji koda?
  Metod definisan u Animal ili Spaniel.
theAnimal.eat(); // Spaniel

// Koji metod će biti pozvan u sledećoj liniji koda?
  Metod definisan u Animal, Dog ili Spaniel.
aDog.eat(); // Spaniel
```

POZIV PREPISANIH METODA

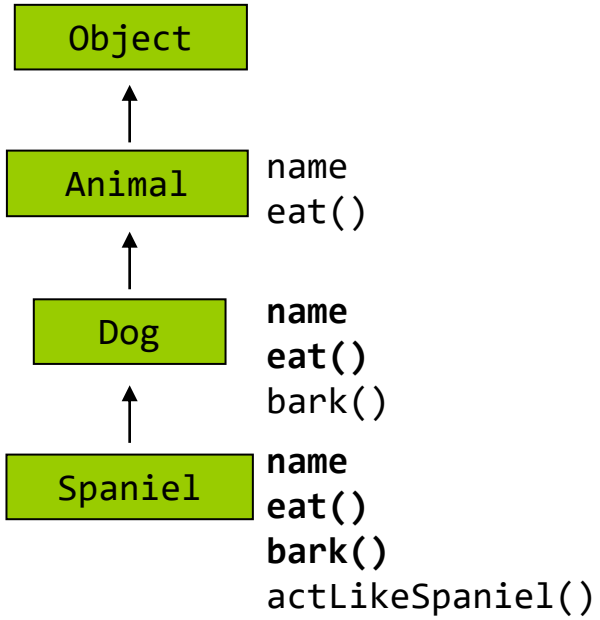

Slanjem poruke

```
ref.eat();
```

biće pozvan metod objekta na koji ukazuje referenca `ref`.

POLIMORFIZAM

- mogućnost da varijablom određenog tipa referenciramo objekte različitih tipova i da automatski pozivamo metode koje su specifične za tip objekta na koji varijabla referencira
- uslovi
  - Poziv metoda podklase kroz varijablu bazne klase
  - Pozvana metoda mora biti i član bazne klase
  - Signatura metode i povratni tip moraju biti isti i u baznoj i u izvedenoj klasi
  - Atribut pristupa ne sme biti restriktivniji u izvedenoj klasi nego što je u baznoj klasi
  - Polimorfizam se odnosi samo na metode – reference baznog tipa mogu se koristiti samo za pristup podacima članovima baznog tipa

Poziv prekrivenih metoda

AGENDA

- Kompatibilnost tipova
- Poziv prepisanih metoda i polimorfizam
- Poziv prekrivenih metoda
- Statičko i dinamičko vezivanje

POZIV PREKRIVENIH (STATIČKIH) METODA

```
public class Animal {
    public static void testClassMethod() {
                        System.out.println("The class" + " method in Animal.");    }
    public void testInstanceMethod() {
                        System.out.println("The instance " + " method in Animal.");     }
}
public class Cat extends Animal {
    public static void testClassMethod() {
                        System.out.println("The class method" + " in Cat.");     }
    public void testInstanceMethod() {
                        System.out.println("The instance method" + " in Cat.");     }
}
public class Test {
    public static void main(String[] args) {
        Cat myCat = new Cat();
        Animal myAnimal = myCat;
        myCat.testClassMethod();                  // Šta će biti ispisano na izlazu?
        myAnimal.testClassMethod();               // Šta će biti ispisano na izlazu?
        myAnimal.testInstanceMethod();            // stampa: The instance method in Cat.
   }
}
```

POZIV PREKRIVENIH (STATIČKIH) METODA

```
public class Animal {
    public static void testClassMethod() {
                        System.out.println("The class" + " method in Animal.");    }
    public void testInstanceMethod() {
                        System.out.println("The instance " + " method in Animal.");     }
}
public class Cat extends Animal {
    public static void testClassMethod() {
                        System.out.println("The class method" + " in Cat.");     }
    public void testInstanceMethod() {
                        System.out.println("The instance method" + " in Cat.");     }
}
public class Test {
    public static void main(String[] args) {
        Cat myCat = new Cat();
        Animal myAnimal = myCat;
        myCat.testClassMethod();                  // stampa: The class method in Cat.
        myAnimal.testClassMethod();               // stampa: The class method in Animal.
        myAnimal.testInstanceMethod();            // stampa: The instance method in Cat.
   }
}
```

POZIV PREKRIVENIH (STATIČKIH) METODA

Dakle, polimorfizma NEMA kod statičkih metoda. Zašto?

Natklasa Potklasa	Metod objekta	static metod
Metod objekta	prepisuje	compile-time greška
static metod	compile-time greška	sakriva

Statičko i dinamičko vezivanje

AGENDA

Kompatibilnost tipova

Poziv prepisanih metoda i polimorfizam

Poziv prekrivenih metoda

Statičko i dinamičko vezivanje

C/C++ put od izvornog koda do procesa

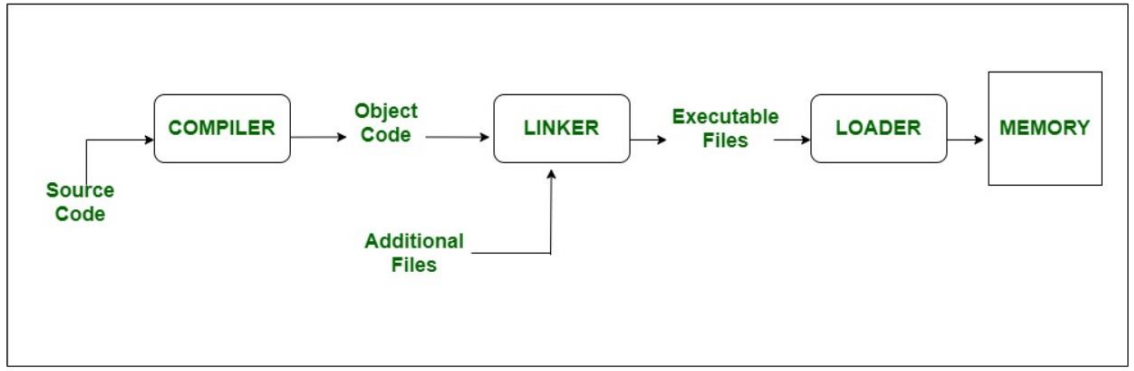

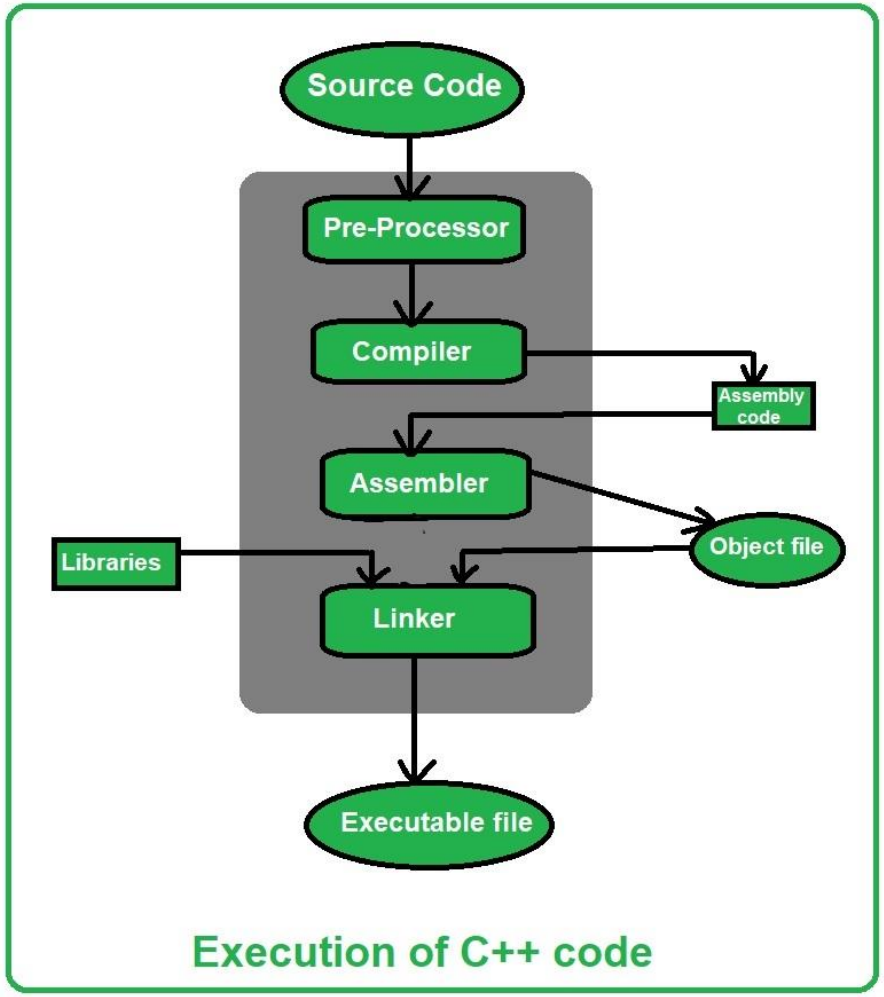

LINKING - Vezivanje

Aplikacija sadrži jedan ili više objektnih modula. Moduli se međusobno referenciraju/pozivaju. Treba razrešiti pozive.

Uloga linkera da je od kolekcije objektnih modula napravi Load modul i preda ga loaderu na učitavanje.

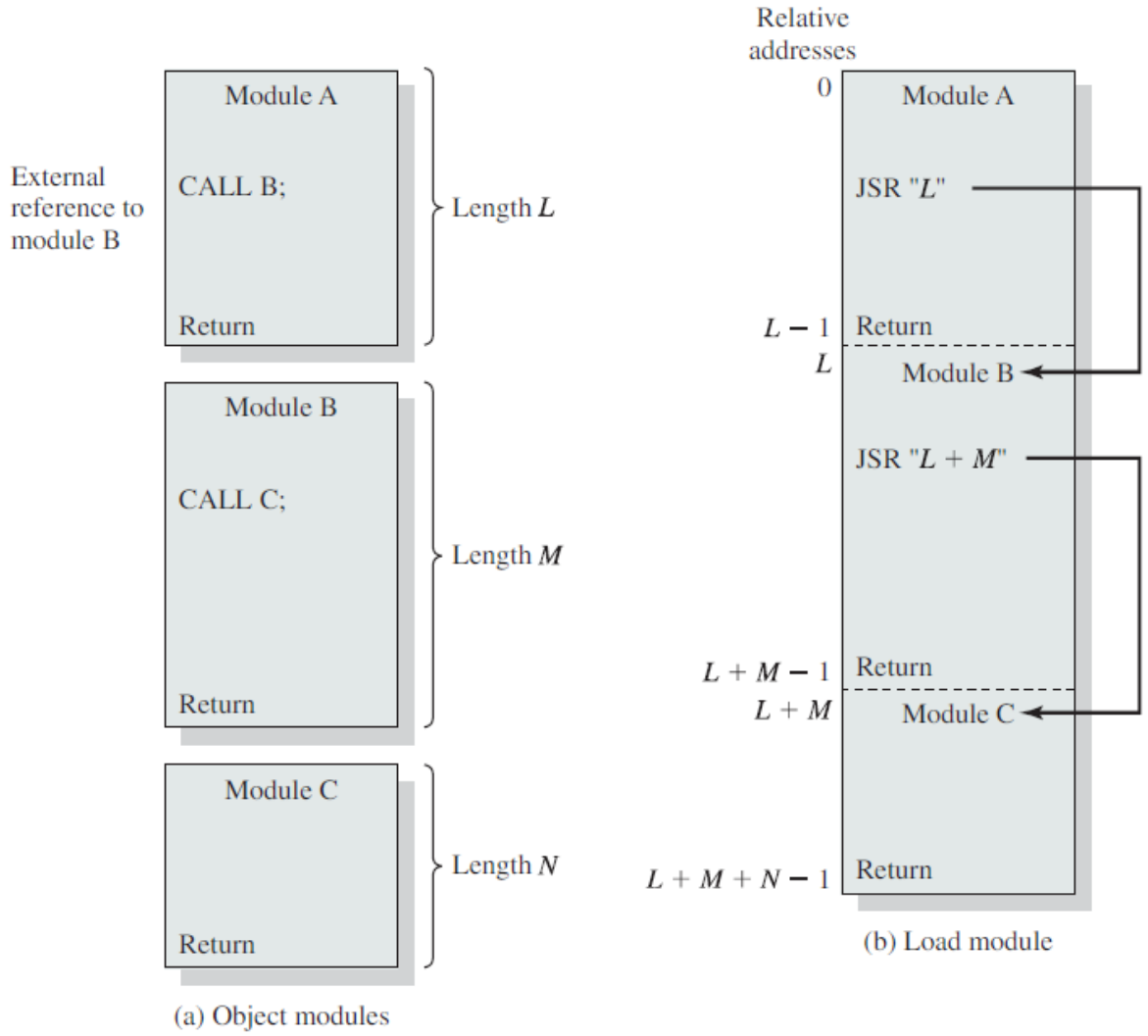

LOADING - učitavanje

Prvi korak u krereiranju aktivnog procesa jeste njegovo **učitavanje** u glavnu memoriju i kreiranje slike procesa.

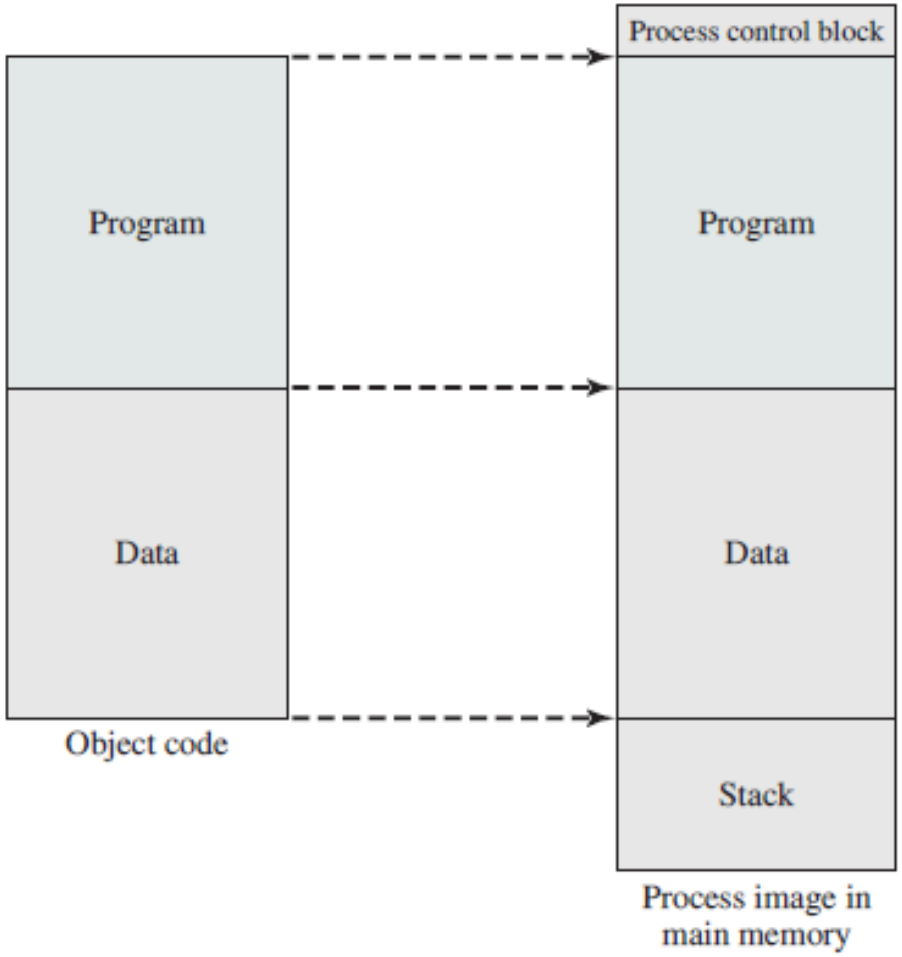

Java

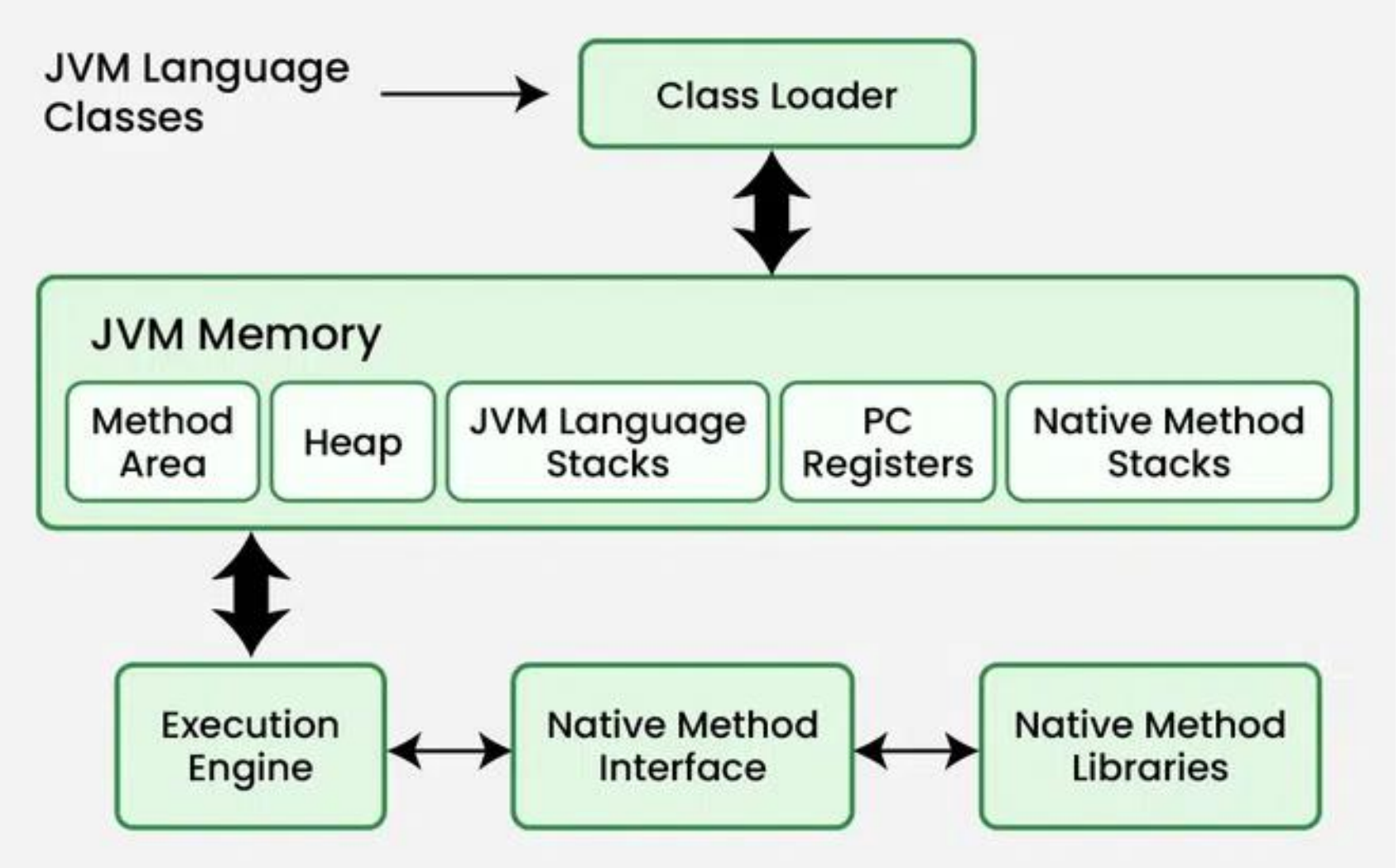
JVM Language Classes
Class Loader
JVM Memory
Method Area
Heap
JVM Language Stacks
PC Registers
Native Method Stacks
Execution Engine
Native Method Interface
Native Method Libraries

Java Class Loader uloga

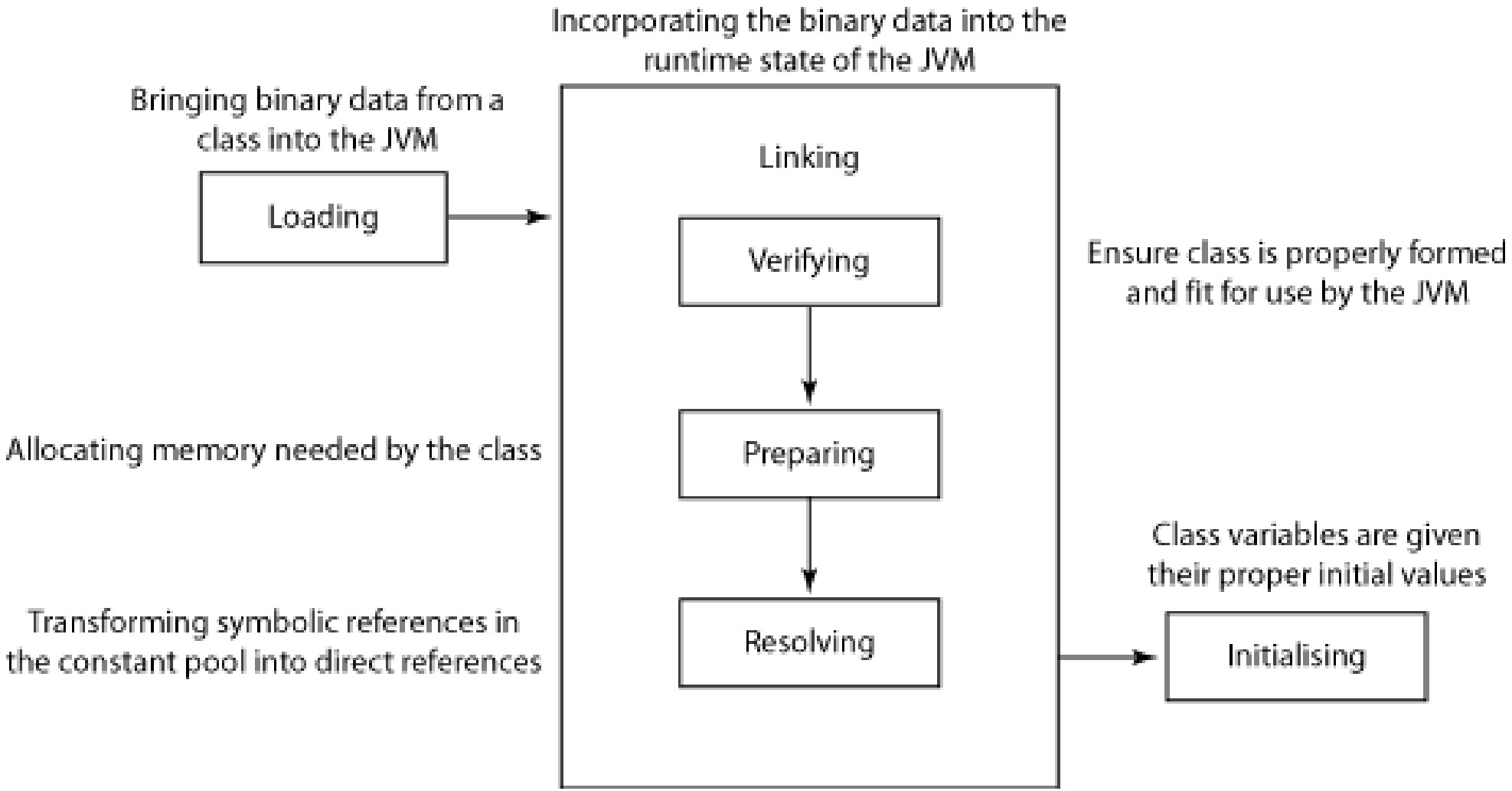

Java Class Loader uloga

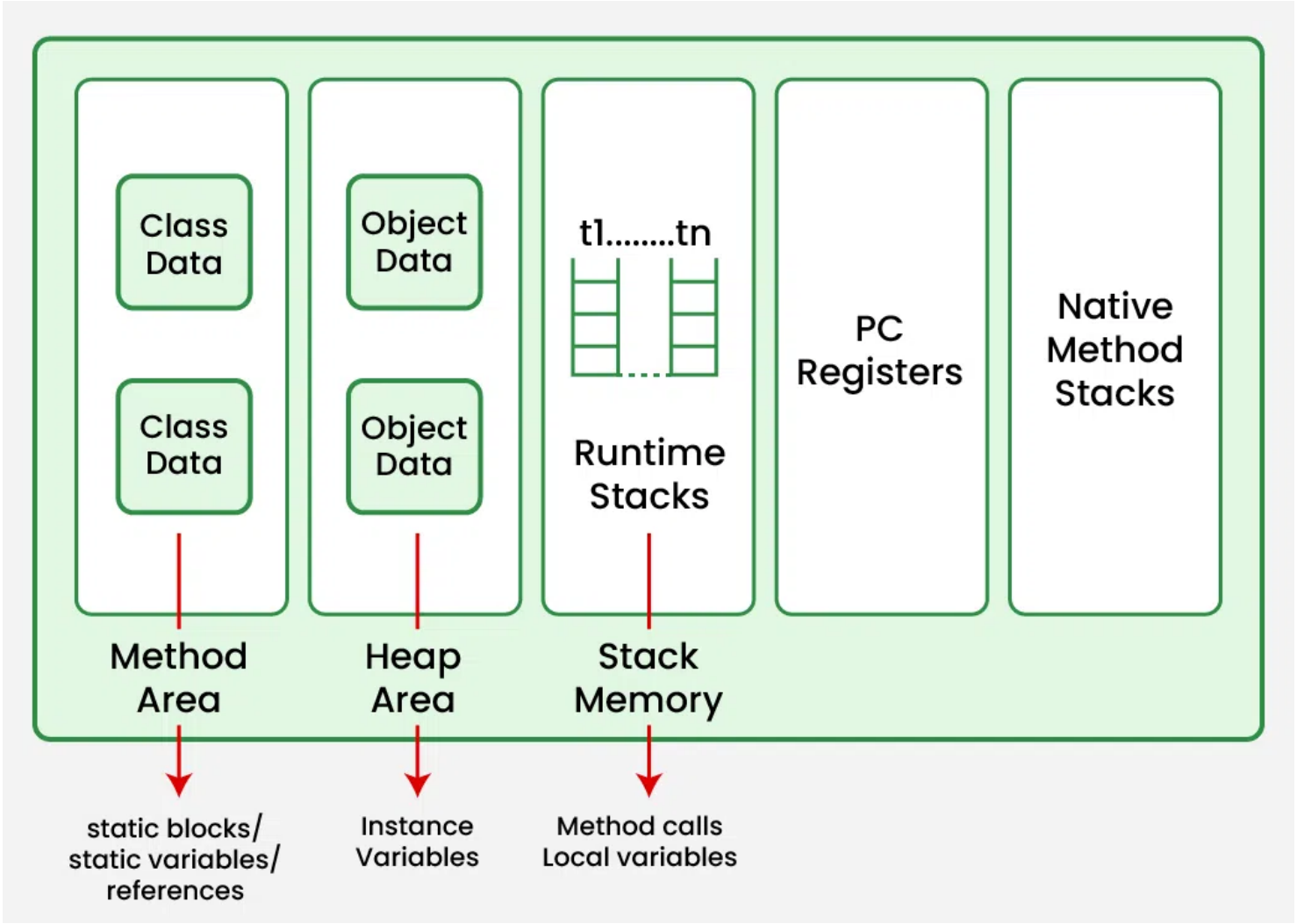

Java

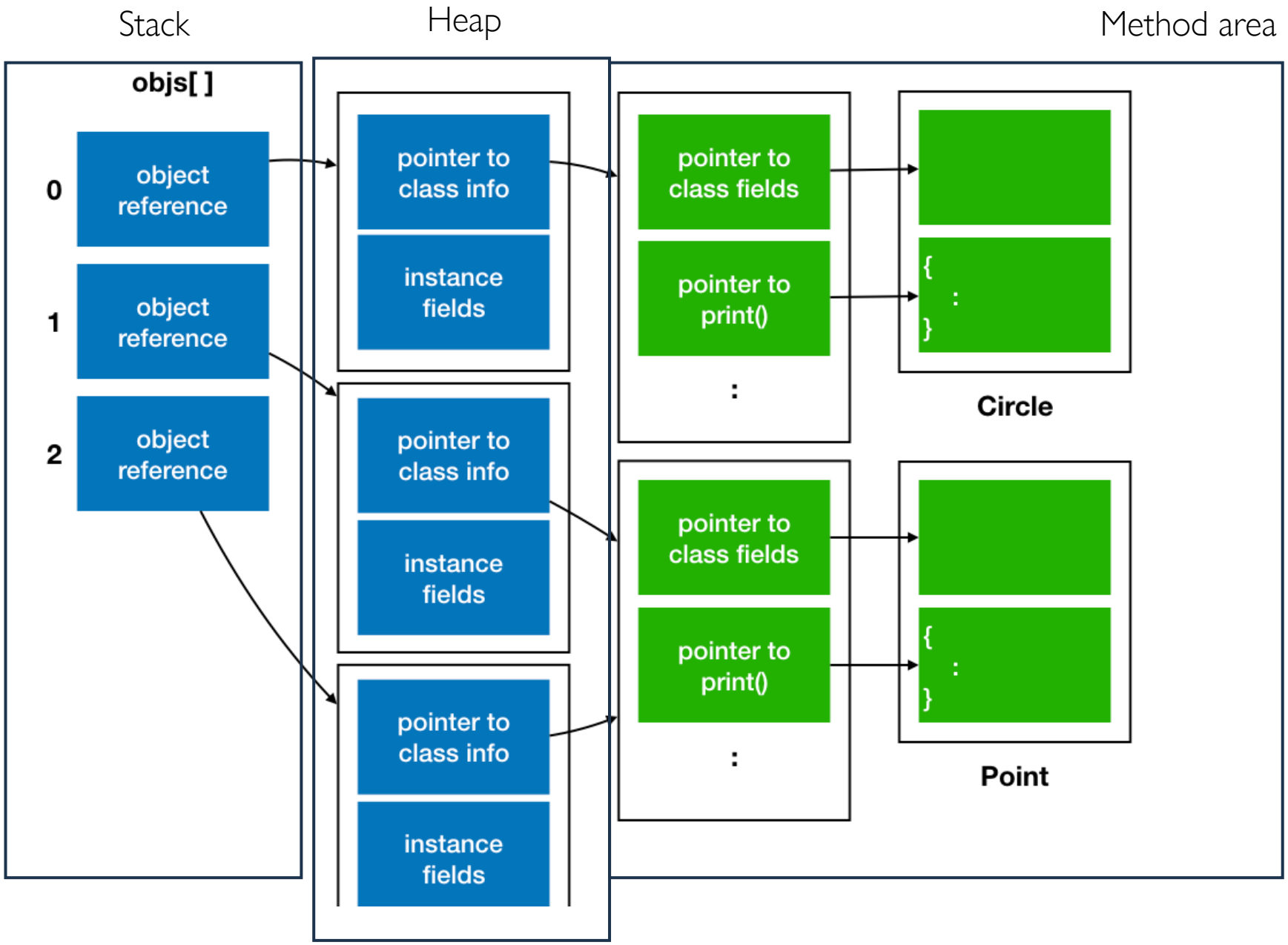
Stack
Heap
Method area
objs[ ]
0
object reference
1
object reference
2
object reference
pointer to class info
instance fields
pointer to class info
instance fields
pointer to class info
instance fields
pointer to class fields
pointer to print()
:
{
:
}
Circle
pointer to class fields
pointer to print()
:
{
:
}
Point

Java

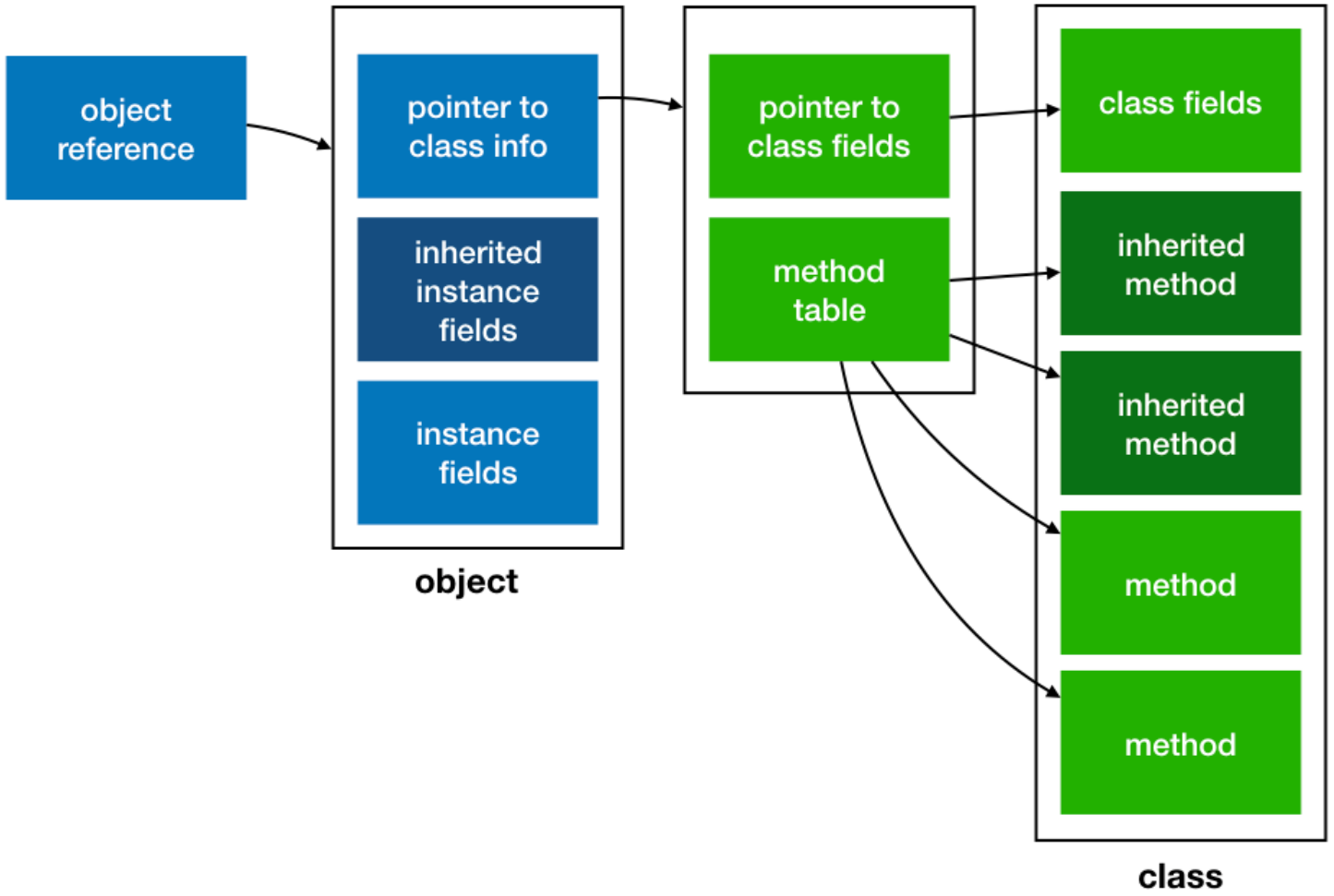
object reference
pointer to class info
inherited instance fields
instance fields
object
pointer to class fields
method table
class fields
inherited method
inherited method
method
method
class

Run-time Constant Pool

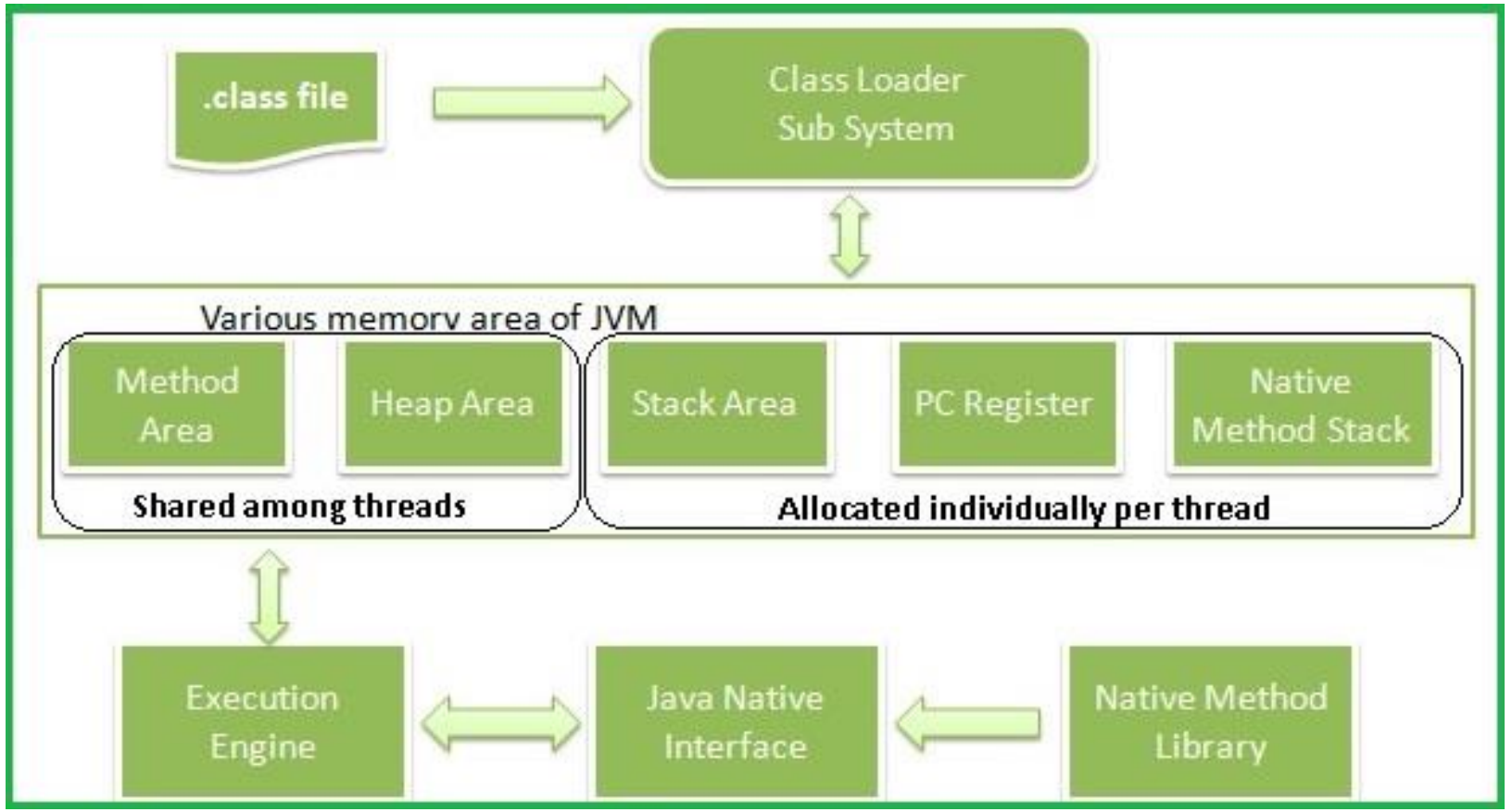

Stack Frame, Run-time Constant Pool

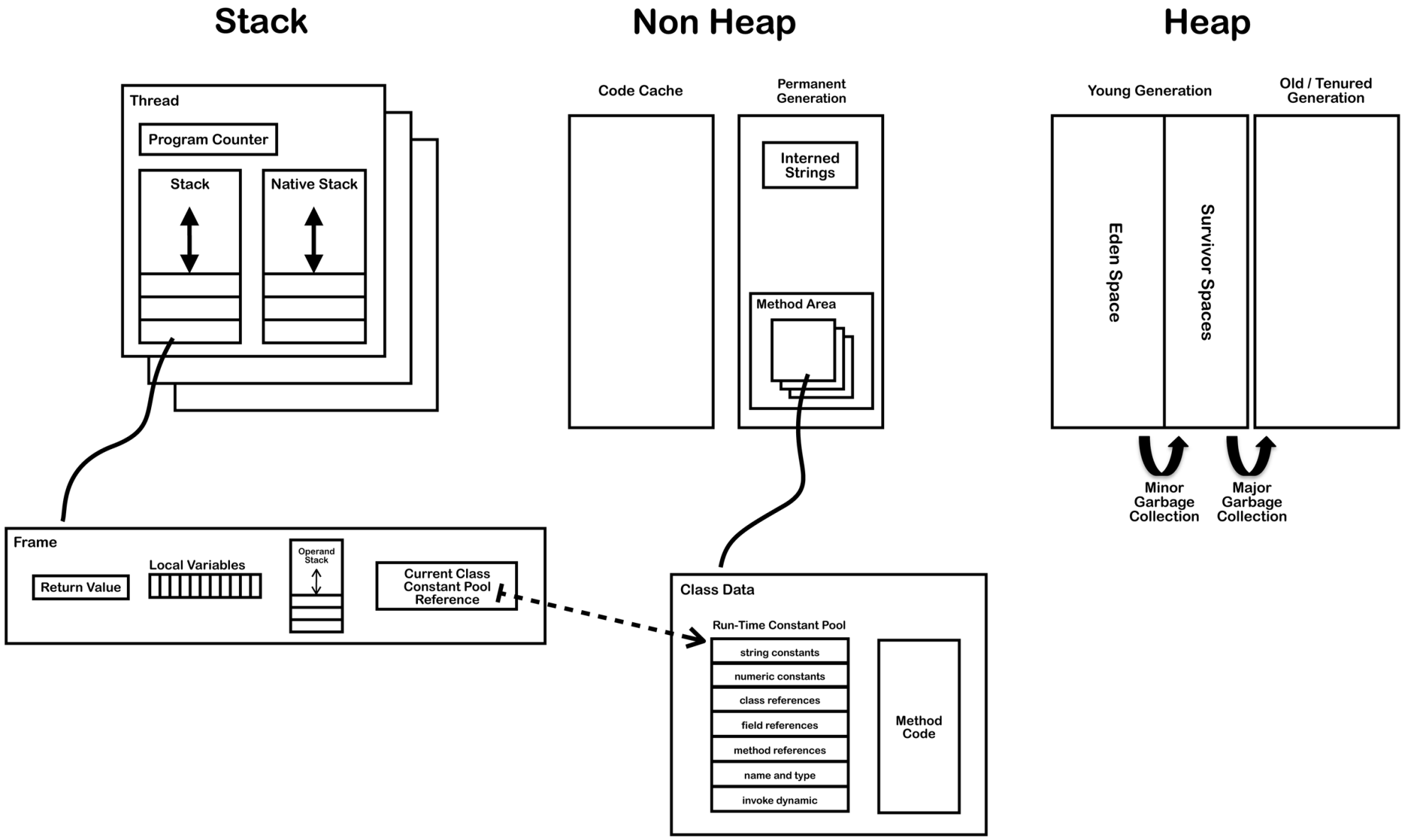

Run-time Constant Pool

```
package org.jvminternals;

public class SimpleClass {

    public void sayHello() {
        System.out.println("Hello");
    }

}
```

```
Constant pool:
   #1 = Methodref          #6.#17         //  java/lang/Object."<init>":()V
   #2 = Fieldref           #18.#19        //  java/lang/System.out:Ljava/io/PrintStream;
   #3 = String             #20            //  "Hello"
   #4 = Methodref          #21.#22        //  java/io/PrintStream.println:(Ljava/lang/String;)V
   #5 = Class              #23            //  org/jvminternals/SimpleClass
   #6 = Class              #24            //  java/lang/Object
   #7 = Utf8               <init>
   #8 = Utf8               ()V
   #9 = Utf8               Code
  #10 = Utf8               LineNumberTable
  #11 = Utf8               LocalVariableTable
  #12 = Utf8               this
  #13 = Utf8               Lorg/jvminternals/SimpleClass;
  #14 = Utf8               sayHello
  #15 = Utf8               SourceFile
  #16 = Utf8               SimpleClass.java
  #17 = NameAndType        #7:#8          //  "<init>":()V
  #18 = Class              #25            //  java/lang/System
  #19 = NameAndType        #26:#27        //  out:Ljava/io/PrintStream;
  #20 = Utf8               Hello
  #21 = Class              #28            //  java/io/PrintStream
  #22 = NameAndType        #29:#30        //  println:(Ljava/lang/String;)V
  #23 = Utf8               org/jvminternals/SimpleClass
  #24 = Utf8               java/lang/Object
  #25 = Utf8               java/lang/System
  #26 = Utf8               out
  #27 = Utf8               Ljava/io/PrintStream;
  #28 = Utf8               java/io/PrintStream
  #29 = Utf8               println
  #30 = Utf8               (Ljava/lang/String;)V
```

Run-time Constant Pool

```
package org.jvminternals;

public class SimpleClass {

    public void sayHello() {
        System.out.println("Hello");
    }

}
```

```
{
  public org.jvminternals.SimpleClass();
    Signature: ()V
    flags: ACC_PUBLIC
    Code:
      stack=1, locals=1, args_size=1
         0: aload_0
         1: invokespecial #1    // Method java/lang/Object."<init>":()V
         4: return
      LineNumberTable:
        line 3: 0
      LocalVariableTable:
        Start  Length  Slot  Name   Signature
            0       5     0  this   Lorg/jvminternals/SimpleClass;

  public void sayHello();
    Signature: ()V
    flags: ACC_PUBLIC
    Code:
      stack=2, locals=1, args_size=1
         0: getstatic      #2    // Field java/lang/System.out:Ljava/io/PrintStream;
         3: ldc            #3    // String "Hello"
         5: invokevirtual  #4    // Method java/io/PrintStream.println:(Ljava/lang/String;)V
         8: return
      LineNumberTable:
        line 6: 0
        line 7: 8
      LocalVariableTable:
        Start  Length  Slot  Name   Signature
            0       9     0  this   Lorg/jvminternals/SimpleClass;
}
```

Java binding

Statički metodi, preklopljeni i privatni metodi se vezuju statički!

Vezivanje poziva sa kodom statičkih metoda se vrši **statički** (early binding) , tj. u vreme kompajliranja.

Odlučivanje koji će metod biti pozvan se vrši na osnovu tipa reference.

Nestatički metodi se vezuju dinamički!

Vezivanje poziva sa kodom metoda koji pripadaju objektima se vrši **dinamički** (late binding), tj. u vreme izvršavanja.

Odlučivanje koji će metod biti pozvan se vrši na osnovu tipa objekta.